

Начело законитости и предвидивости заправо је надоградња ранијег начела законитости, јер је његов домаћај са превасходне законитости проширен је и на поље предвидивости.

Ово начело у делу законитости задржало је све оне елементе које је имало и у раније важећем Закону о општем управном поступку – сви органи који примењују овај закон дужни су да се придржавају закона, односно обавезни су да поступају у оквиру законом датих овлашћења. При томе, законитост у смислу овог начела подразумева дужност органа не само да поступају у складу са законом утврђеним правилима управног поступка, већ и да правилно примењују материјалноправне прописе при решавању конкретне управне ствари.

Такође, и у случајевима када је орган законом овлашћен да решава по слободној оцени, постоји обавеза примењивања процесних правила уређених Законом о општем управном поступку, јер у коришћењу овлашћења за слободну оцену доказа орган може одлучивати само у границама које обезбеђују правилно и законито решавање.

Када је у питању део начела који се односи на предвидивост, јасна је интенција законодавца да обезбеди поступање органа у истим или сличним управним стварима на исти начин, као основе правне сигурности и обезбеђења једнаке заштите странака пред надлежним органима.

4.2. Начело сразмерности.

Начело сразмерности једно је од елементарних начела тзв. европског административног простора. Доношењем Закона о општем управном поступку из 2016. године, оно је на експлицитан начин уведено и у наше процесно право, иако је у извесном степену било заступљено и у раније важећем закону, у оквиру начела заштите права грађана и правног интереса.

Ово начело подразумева да орган може да ограничи право странке или да утиче на њен правни интерес само поступањем које је неопходно да се њиме оствари сврха прописа и само ако та сврха не може да се оствари друкчијим поступањем којим би се мање ограничавала права или у мањој мери утицало на правни интерес странке. При томе, када се странци и другом учеснику у поступку налаже обавеза, орган је дужан да примени оне од прописаних мера које су по њих повољније ако се и њима остварује сврха прописа.

Начело сразмерности је немогуће посматрати независно од целине правила која се успостављају основним начелима управног поступка – оно увек захтева опсервацију кроз призму законске сврхе и предвидивости у решавању управних ствари. У том смислу, сразмерност је примерена у одлучивању по слободној оцени, али је, имајући у виду институте управне и судске контроле рада управе садржане у Закону о општем управном поступку, јасно да и дискрециони управни акти донети у складу са овим начелом подлежу преиспитивању од стране надлежних органа.

4.3. Начело заштите права странака и остваривања јавног интереса.

Начелно је право странке да штити своја права и правне интересе у управном поступку и да предузима радње и мере у заштити тих права и интереса, а дужност органа да омогући странци заштиту њених права и интереса, доследном применом одредаба Закона о општем управном поступку, као и других материјалноправних закона и прописа донетих на основу њих.

Истовремено, право је и обавеза органа који решава у управној ствари да штити јавни интерес, као квалификовани облик општег интереса чијим се остваривањем задовољавају одређене виталне потребе друштва као целине или појединих његових делова.

Начело заштите права странака и остваривања јавног интереса, које уз извесне модалитете налазимо у свим нашим до сада донетим законима који су уређивали правила општег управног поступка, сублимира све ове елементе и упућује на деликатну улогу органа који решавају у управном поступку да, с једне стране, штите интересе странке и омогуће остваривање њених права и правних интереса, а, с друге стране, да то